

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
фізичного виховання і спорту України

m_2g

Актуальні проблеми фізичної культури, спорту, фізичної
терапії та ерготерапії: біомеханічні, психофізіологічні та
метрологічні аспекти

X_1

Матеріали
I Всеукраїнської електронної науково-практичної
конференції з міжнародною участю

17 травня 2018 р.
Київ, Україна

УДК 796.012.1:612.821:006.91

ББК 75.076

А 43

Актуальні проблеми фізичної культури, спорту, фізичної терапії та ерготерапії: біомеханічні, психофізіологічні та метрологічні аспекти: Матеріали I Всеукраїнської електронної науково-практичної конференції з міжнародною участю (Київ, 17 травня 2018 р.) / ред. Г.В. Коробейников, В.О. Кашуба, В.В. Гамалій. – К.: НУФВСУ, 2018. – 253 с.

Редакційна колегія:

Антомонов М.Ю., д.б.н., професор
Бондарь О. М., к.фіз.вих., доцент
Гамалій В. В., к.пед.н., професор
Гончарова Н.М., к.фіз.вих., доцент
Жарова І.О., д.фіз.вих., доцент
Жирнов О.В., к.фіз.вих.
Кашуба В. О., д.фіз. вих., професор
Коробейников Г.В., д.б.н., професор
Лазарева О.Б., д.фіз. вих., професор
Литвиненко Ю.В., к.фіз.вих., доцент
Носова Н.Л., к.фіз.вих., доцент
Шевчук О.М., к.фіз.вих.
Хмельницька І.В., к.фіз.вих., доцент
Юрченко О.А., к.фіз.вих.
Харкавлюк-Балакіна Н.В., к.б.н.
Baic Mario, PhD, Professor

У збірнику представлені матеріали з актуальних питань фізичної культури, спорту, фізичної терапії та ерготерапії з позиції біомеханічних, психофізіологічних та метрологічних аспектів. Розглянуто сучасні підходи і технології вдосконалення спортивно-технічної та тактичної майстерності, морфо-біомеханічні особливості руху людини – теоретичні та практичні аспекти моніторингу в спорті, фізичному вихованні, фізичній терапії та ерготерапії, біомеханічні та психофізіологічні аспекти формування тренувального процесу в спорті вищих досягнень, біомеханічні аспекти здорового способу життя як основи здоров'яформуючих та здоров'язберігаючих технологій у фізичному вихованні і спорті, біомеханічні технології в процесі адаптивного фізичного виховання, фізичної терапії та ерготерапії, моделювання, вимірювання та прогнозування у фізичному вихованні і спорті.

Зміст матеріалів конференції може представляти теоретичний та практичний інтерес для докторантів, аспірантів, магістрів, тренерів, викладачів, співробітників наукових установ та студентів.

Електронна версія збірника розміщена на сайті: <http://www.uni-sport.edu.ua/content/naukovi-konferenciyi-ta-seminary>

© Національний університет фізичного виховання
і спорту України, 2018

ЗМІСТ

I напрям. СУЧАСНІ ПІДХОДИ І ТЕХНОЛОГІЇ ВДОСКОНАЛЕННЯ СПОРТИВНО-ТЕХНІЧНОЇ ТА ТАКТИЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Гамалій В. В. О статическом и динамическом равновесии тела человека при выполнении физических упражнений	9
Гамалій В. В., Байдаченко В. А., Шевчук О. М. Захисні дії фехтувальників-шаблістів високої кваліфікації в умовах змінених правил змагань	12
Гамалій В. В., Литвиненко Ю. В., Шевчук Е. Н., Хаби́нец Т. А. Влияние пути ускорения ОЦМ тела спортсмена на высоту прыжка вверх с места	14
Денисенко В. Д., Максимова Ю. А., Філіппов М. М. Позитивна трансформація порушень поперекового відділу хребта верхніх акробатів шляхом тренувальних специфічних навантажень	16
Жирнов О. В., Сергієнко К. М., Строганов С. В. Особенности показателей стрибка вгору з місця у кваліфікованих баскетболістів	18
Жирнов А. В., Сервуля С. С. Особенности кинематической и динамической структуры стартовых действий в гребле на байдарках	19
Каллаур Л. В. Сучасні підходи до вдосконалення спортивної техніки	21
Костюкевич В. М. Структурні елементи тренувальної програми вдосконалення витривалості хокеїстів на траві високої кваліфікації	24
Крупеня С. В., Хмельницькая И. В. Совершенствование техники разбега квалифицированных гимнасток в опорном прыжке типа «рондат - фляк»	26
Мельник В. В., Дяченко А. А. Вплив ігрових вправ з фітболами на розвиток швидкісно-силових здібностей дзюдоїстів 6-7 років	28
Нагорна В. О., Луць Ю. П., Зінов Н. О., Мершавка В. М. Аналіз індивідуальних особливостей техніко-тактичної підготовки висококваліфікованих спортсменів у тенісі настільному	30
Родіоненко М. В., Бровко А. В. Фактори впливу на рівень травматизму в тренувальному процесі	31
Саєнко В. Г., Толчева Г. В., Полулященко Ю. М., Закірко А. Е., Закірко Е. Е. Особенности контролю фізичної підготовленості в спортивних єдиноборствах	33
Удин Е. Ф., Кудрин Е. П. Совершенствование хвата палки высококвалифицированными масрестлерами	35
Чернозуб А. А., Адамович Р. Г., Штефнюк И. К. Система оптимизации силовой подготовки спортсменов различных стилей в смешанных боевых искусствах	38
Харковлюк-Балакіна Н. В., Хоменко В. І., Кокшаров М. М. Особенности вдосконалення навчально-тренувального процесу у роликовому спорті	40
Шльонська О. Л., Григоренко Є. А., Глебова О. В. Особенности застосування блокування у змагальній діяльності волейболістів високого класу	42
Шльонська О. Л., Хамуді Мунтадр Федель Кадхам Особенности підготовки зв'язуючих гравців у волейболі	44

Khmelnitska I. V., Khurtyk D. V. The model of hearing impaired skier's diagonal stride technique	47
Nagorna V. O., Mytko A. O., Borysova O. V. Differentiation of muscular effort during stroke of high level billiard players on surfaces with different friction coefficients	49
II напрям. МОРФО-БІОМЕХАНІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РУХУ ЛЮДИНИ – ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ МОНІТОРИНГУ В СПОРТІ, ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ, ФІЗИЧНІЙ ТЕРАПІЇ ТА ЕРГОТЕРАПІЇ	
Бачинська Н. В., Шевченко В. В. Перспективи та сучасні можливості використання ерготерапії у осіб з патологіями опорно-рухового апарату	51
Бишевец Н. Г. Візуальний скринінг робочої пози користувача персонального комп'ютера	53
Вако І. І. Детермінанти впливу на тривалість часу виконання/проведення технічного елементу із затримання правопорушника	55
Демиденко М. О. Біомеханічні аспекти створення програми превентивної фізичної реабілітації пошкоджень верхньої кінцівки в жіночому триатлоні	57
Кашуба В. О., Попадюха Ю. А., Карп І. П. Біомеханіка просторової організації тіла людини: сучасний і актуальний напрямок наукових досліджень	58
Кашуба В. О., Ярмолинський Л. М., Хабінець Т. О., Гнатиш Г. С. Корекція порушень постави у футболістів на етапі початкової підготовки	61
Куценко В. А., Вігомський В. В., Вігомська М. В., Герасимчук В. Я. Особливості постави у осіб з синдромом хронічної втоми / міалгічним енцефаломієлітом	65
Носова Н. Л., Коломієць Т. В., Бишевец Н. Г., Пимоненко М. М. Локалізація ЗЦМ як критерій оцінки вертикальної пози дітей 5-6 років в процесі занять фізичними вправами	67
Панчук Т. М. Програма профілактики травматизму стопи у футзалі	68
Попадюха Ю. А. Особливості системи TECNOBODY MOTION ANALYSIS в забезпеченні аналізу руху людини	70
Попель С. Л., Мицкан Б. М., Файчак Р. І., Лапковський Е. Й., Баскевич О. В. Зміни плантографічних показників у студентів-неспортсменів при різних видах навантаження	72
Примак М. М. Оцінка рівня працездатності серцевого м'яза гуртківців середнього шкільного віку на початковому етапі занять спортивно-оздоровчим туризмом за пробою Руф'є	74
Совенко С. П., Данилюк Д. С. Характеристики техніки кваліфікованих спортсменів-юніорів, які спеціалізуються у спортивній ходьбі на 10 км	75
Чернозуб А. А., Дубачинський О. В., Боднар А. І., Тітова Г. В. Сучасні шляхи контролю та корекції показників тренувальних навантаження в силовому фітнесі	78
Чухловіна В. В. Моніторинг рухових функцій у дітей молодшого шкільного віку зі спастичними формами церебрального паралічу	80
Шандригось В. І., Яременко В. В., Первачук Р. В., Латишев М. В. До питання оцінки фізичної підготовленості борців вільного стилю	82

Юденюк В. М.	
Ефективність методики оцінювання розвитку рухових навичок учнів основної школи	84
Korobeynikov G. V., Mirzaei Bahman, Korobeynikova L. G., Baić Mario	
Heart rate variability in orthostatic load condition of elite athletes	86
III напрям. БІОМЕХАНІЧНІ ТА ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ТРЕНУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В СПОРТІ ВИЩИХ ДОСЯГНЕНЬ	
Багінська О. В., Вахненко В. С., Степаненко Ю. О.	
Актуалізація доцільності біомеханічного обґрунтування методики навчання базовим елементам в художній гімнастиці	88
Бородіна Н. В.	
Прогнозування перспектив процесу розвитку фізкультурно-спортивної діяльності дітей в Україні	89
Коробейніков Г. В., Аксютін В. В., Коробейнікова Л. Г., Вольський Д. С., Воронцов А. В.	
Психофізіологічні аспекти стиля ведення поєдинку у боксерів високої кваліфікації	91
Лизогуб В. С., Пустовалов В. О., Черненко Н. П., Палабійк А. А., Безкопильна С. В.	
Переробка інформації в парадигмі GO/NOGO/GO з поетапним підвищенням та зниженням швидкості пред'явлення подразників	93
Мишко В. В., Коробейнікова І. Г.	
Нейродинамічні характеристики та успішність спортсменів у спортивних танцях	95
Міщенко В. С.	
Прояв стійких психофізіологічних характеристик у борців із різним рівнем рухливості нервових процесів у динаміці тренувального макроциклу	97
Полтавець Ж. С.	
Використання тренажерів з нестійкою опорою у формуванні балансу та координації рухів юних спортсменок художньої гімнастики	100
Солодка О. В., Умеренко В. Л.	
Аналіз динаміки біомеханічних характеристик техніки поштовху штанги у кваліфікованих важкоатлеток	102
Турлюк В. В., Асаулюк І. О.	
Роль біомеханічного аналізу рухової діяльності в навчально-тренувальному процесі бар'єристок	104
Федорчук С. В., Лысенко Е. Н.	
Особенности реакции на движущийся объект у спортсменов-велосипедистов в условиях психоэмоционального напряжения	106
Штанагей Д. В., Костюченко О. М., Костюченко В. І.	
Теоретико-методичні передумови відбору індивідуальних стилів діяльності у жінок в спортивних видах єдиноборств	108
IV напрям. БІОМЕХАНІЧНІ АСПЕКТИ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ЯК ОСНОВИ ЗДОРОВ'ЯФОРМУЮЧИХ ТА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ І СПОРТІ	
Альошина А. І., Бичук О. І.	
Концепція профілактики та корекції функціональних порушень опорно-рухового апарату в процесі фізичного виховання	111
Бабенко В. Г., Євдокимова Л. Г.	
Лікарське та психолого-педагогічне спостереження в процесі спортивних змагань чи занять з фізичної підготовки	113
Бондар О. М., Носова Н. Л.	
Контроль просторової організації тіла школярів в процесі фізичного виховання	115

Бутенко Г. О., Петруня Я. І. Оздоровчий біг як засіб підвищення фізичної підготовленості дітей середнього шкільного віку	116
Випасняк І. П., Шанковський А. З. Технологія корекції тілобудови за станом біогеометричного профілю постави	118
Гончарова Н. М. Досвід впровадження здоров'яформуючих технологій в системі освіти дітей	121
Гончарова Н. М., Бутенко Г. О., Прокопенко А. О., Родіоненко М. В. Теніс як засіб підвищення фізичного стану дітей молодшого шкільного віку	123
Дмитренко С. М. Особливості вибору здоров'язбережувальних засобів для дітей середнього шкільного віку в залежності від регіону проживання	126
Драчук А. І., Хлус Н. О. Вплив здоров'яформуючої методики фітбол-аеробіки на фізичний стан студентів	128
Дудко М. В. З досвіду профілактики порушень біогеометричного профілю постави студентів у процесі фізичного виховання	130
Дяченко А. А. Комплексний підхід до здоров'яформування молодших школярів засобами міжпредметних зв'язків	134
Єфремова А. Я. Оздоровча спрямованість фізичного виховання у залізничних закладах вищої освіти	136
Куц-Бурдейна О. О. Корекція функціональної підготовленості студентів з порушенням постави в процесі фізичного виховання	138
Лопецький С. В. Стан компонентів просторової організації тіла людини, як основа розробки корекційної технології	140
Лисенко Л. Л., Вітченко А. М., Корнєва А. М., Мельникова-Єгорченко Н. С. Формування культури рухів дітей молодшого шкільного віку як складової їх здоров'язбережувальної компетентності	144
Маринчук П. І. Біогеометричний профіль постави студентів спеціальності «Музичне мистецтво»	147
Мартинюк О. А. Програма корекції порушень просторової організації тіла студенток у процесі фізичного виховання	148
Отєгенов Н. О., Тажигалиев А. Т. Соціально-педагогические предпосылки подготовки студентов ВУЗа к здоровьесберегающей деятельности	152
Підгайна В. О. Вплив занять аква-рекреацією на фізичний розвиток юнаків старших класів	155
Петренко Ю. С., Індиченко Л. С. Ефективність використання комплексної фітнес технології у фізичному вихованні студентів	158
Петренко Ю. І. Використання принципів біомеханіки при формуванні рухової компетенції майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту	160
Прилуцька Т. А. Програмування занять слайд-аеробікою для жінок другого періоду зрілого віку з урахуванням індивідуальних особливостей моторик, як наукова проблема	162
Руденко Ю. В. До питання використання сучасних оздоровчих технологій з особами зрілого віку	164

Ткачова А. І., Сущик В. Ф. Аналіз рухової активності жінок першого періоду зрілого віку з різним типом тіло будови	166
Толчева Г. В., Сасенко В. Г., Полулященко Ю. М., Шевченко М. В., Саракуца Д. В. Конгломерація спортивно-оздоровчих програм в тренувальному процесі представників різних видів спорту	168
Філіппов М. М., Ільїн В. М., Пастухова В. А. Гормональні зміни у чоловіків різного віку та тренуваності при фізичних навантаженнях	170
Харковлюк-Балакіна Н. В., Хоменко В. І. Фізіологічна оцінка стану здоров'я та темпу старіння осіб із різним способом життя	172
Чернищенко Т. М., Кізім В. М. Вплив засобів хореографії на фізичну підготовленість студентів факультету фізичного виховання і спорту	174
У напрям. БІОМЕХАНІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПРОЦЕСІ АДАПТИВНОГО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ, ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ТА ЕРГОТЕРАПІЇ	
Афанасьєв С. М., Бурдасєв К. В. До питання корекції порушень статодинамічної постави дітей з вадами слуху	177
Волошко Л. Б. Кінезіологічний підхід в системі професійної підготовки фізичних терапевтів та ерготерапевтів	178
Іваніцький Р. Б., Альошина А. І., Бичук О. І. До проблеми розвитку та вдосконалення вертикальної стійкості тіла школярів у процесі адаптивного фізичного виховання	179
Кашуба В. О., Ричок Т. М. Рівень практичних умінь до здоров'яформуючої діяльності школярів з вадами слуху та шляхи їх підвищення	181
Кашуба В. О., Рудницький О. В., Гонадзе Ю. К. Інноваційні підходи в фізичному вихованні студентської молоді з різними типами тілобудови	185
Кашуба В.О., Хабінець Т.О., Юрченко О.А. До питання використання біомеханічних та інформаційних технологій в процесі адаптивного фізичного виховання школярів	189
Майкова Т. В., Афанасьєва О. С. Визначення біогеометричного профілю тіла слабчущих дітей середнього шкільного віку	194
Попадюха Ю.А. Особливості баланс-системи PRO-KIN PK 212N	196
Попадюха Ю. А., Кашуба В. О. Особливості системи аналізу постави людини GPS 600 POSTURAL LAB	200
Ричок Т. М. Зміст і структура технології корекції показників фізичного стану школярів з вадами слуху засобами туристського багатоборства	202
Рой І. В., Русанов А. П. Застосування комп'ютерної стабілографії в процесі відновного лікування хворих після реконструкції передньої хрестоподібної зв'язки колінного суглоба	206
Русанов А. П., Кравчук Л. Д., Русанова О. М. Застосування динамометрії в процесі відновного лікування хворих після реконструкції передньої хрестоподібної зв'язки колінного суглоба	209
Савлюк С. П. Профілактики та корекції порушень просторової організації тіла дітей 6–10 років із депривацією сенсорних систем у процесі фізичного виховання	211

Філоненко Є. А., Індиченко Л. С. Біомеханічні технології в процесі адаптивного фізичного виховання, фізичної терапії та ерготерапії	215
Юрченко О. А., Сергієнко К. М. Принципи адаптивного фізичного виховання, як методологічна складова навчально-виховного процесу осіб з особливими потребами	217

VI напрям. МОДЕЛЮВАННЯ, ВИМІРЮВАННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ І СПОРТІ

Бегун П. И., Бондаренко Д. И. Разработка алгоритма и биомеханические исследования состояния структур шейного отдела позвоночника при внешних воздействиях	221
Бегун П. И., Кондратенко И. В. Разработка методики и биомеханические исследования состояния структур стопы при внешних воздействиях	223
Вржесневська Г. І. Міждисциплінарний підхід до вивчення комп'ютерної залежності у контексті фізичного виховання студентської молоді	225
Вржесневский И. И. Контингентные факторы в проблемном поле физического воспитания студенческой молодежи	227
Вржесневский И. И., Корниенко С.А., Янишевский Ю.В. Феномен лени в жизнедеятельности современной молодежи	230
Коровіна Л. Д., Запорожець Т. М. Фізична активність, психоемоційний стан та навчальна успішність студентів-медиків	231
Нагорна В. О., Перетятко А. С., Митько А. О., Пацура В. І. Контроль ефективності підготовки до змагальної діяльності кваліфікованих більярдистів шляхом впровадження моделі інтегральної підготовленості	233
Огнистий А. В., Огниста К. М. Концептуальні засади прогнозування в процесі відбору абітурієнтів до навчання за спеціальністю «Фізична культура і спорт»	235
Павлик А. И. Аппаратурное обеспечение тестирования уровня функциональной подготовленности элитных спортсменов в естественных условиях деятельности	237
Совенко С. П., Пащенко А. А. Змагальна діяльність спортсменок світового рівня, які спеціалізуються в легкоатлетичному семиборстві	239
Сосновський В. В., Пастухова В. А. Індивідуальні особливості адаптації до гірського клімату спортсменів, що спеціалізуються у бігу на середні дистанції	242
Тропин Ю. Н. Модельные характеристики сенсомоторных реакций и специфических восприятий в ударных видах единоборств	244
Філенко Л. В., Нестеренко М. С. Моделювання інформаційно-навчальних процесів при підготовці фахівців з фізичного виховання та спорту	246
Шандригось Г. А., Шандригось В. І. До питання можливості моделювання у професійній підготовці майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту	248
Aftimichuk O., Faur Mihaela-Liliana Aspects of formation the motor activity rhythm in future physical education teachers	250

ЛІКАРСЬКЕ ТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНЕ СПОСТЕРЕЖЕННЯ В ПРОЦЕСІ СПОРТИВНИХ ЗМАГАНЬ ЧИ ЗАНЯТЬ З ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Бабенко В. Г.¹, Євдокимова Л. Г.²

¹Державний науково-дослідний інститут МВС України, м. Київ, Україна

²Київський університет імені Б. Д. Грінченка, м. Київ, Україна

Вступ. Ефективність навчально-тренувального процесу з фізичної підготовки працівників Національної поліції України залежить від правильності підбору й обрання форм, методів та засобів, обсягів їх використання, застосування та дозування на заняттях. Необхідність дослідження цих питань викликана, насамперед, тим, що рівень здоров'я, індивідуальної функціональної, технічної, тактичної, спеціальної, психологічної підготовленості й готовності поліцейських постійно потребує покращення й удосконалення, яке можна здійснити лише за умов проведення системного аналізу підготовки до специфічної діяльності у межах норм, чинних законів та стану регіональної оперативної обстановки.

Мета роботи. Належна організація й підготовка, якісне забезпечення, безпечне та успішне проведення занять з фізичної підготовки чи змагань з професійно-прикладних та ігрових видів, як головних складових на шляху реалізації й нормалізації психолого-педагогічних відносин у сфері фізичного виховання та спорту, адаптація численних вітчизняних і міжнародних фізкультурно-спортивних положень та правових норм до внутрішнього законодавства України з урахуванням величезного позитивного досвіду, теорії й практики провідних зарубіжних країн.

Методи дослідження. Теоретичний аналіз на основі вивчення психолого-педагогічної, юридичної, фізкультурно-спортивної, медичної, спеціальної та прикладної літератури; аналіз нормативних документів і архівних матеріалів; анонімне опитування студентів, курсантів, слухачів різних курсів, найбільш досвідчених викладачів та інструкторів фізичного виховання, наукових та науково-педагогічних працівників з узагальненням їх передового досвіду, а також лікарські та психолого-педагогічні спостереження за організацією навчального процесу з метою виявлення, визначення й вирішення найбільш актуальних питань стану досліджуваної проблеми.

Результати дослідження та їх обговорення. З метою визначення впливу службового й фізичного навантаження на організм поліцейських, вдосконалення форм і методів їх підготовки, доцільно впроваджувати та здійснювати періодичне лікарське та психолого-педагогічне спостереження. Під цими термінами розуміють спільні дослідження, які одночасно повинні проводити фахівець-лікар, психолог, викладач (інструктор, тренер) та керівник територіального органу чи підрозділу поліції, а результати використовувати, окрім з'ясування й покращення стану здоров'я, для корекції й удосконалення процесу їх професійного навчання [1, 3, 6-8].

Цілком закономірним є те, що кожен із перерахованих фахівців має свій напрямок відповідальності: лікар визначає загальний стан здоров'я та медико-вікову групу для занять чи навчально-тренувального процесу, психолог вивчає індивідуально-психологічні особливості кожної особистості, викладач (інструктор, тренер) і керівник оцінюють стан підготовленості, шляхи та швидкість процесів відновлення, якість впливу використаних і застосованих форм, методів і засобів тощо.

Слід зазначити, що найефективнішими є спостереження, які проводяться безпосередньо на заняттях, тренуваннях чи у змагальному середовищі [2, 7, 9]. При цьому, головна ініціатива діяльності повинна належати саме викладачу (інструктору, тренеру), а лікар, психолог та керівник спільно зобов'язані обрати таку форму організації й реалізації завдань, які дозволять ефективно та успішно їх вирішити.

Особливістю лікарського та психолого-педагогічного спостереження насамперед є те, що під час початкового опитування, огляду й діагностування можна не виявити існуючих (скритих) проблем зі здоров'ям, але вони будуть чітко проявляти себе під час практичних занять, виконання тренувального чи змагального навантаження. Це дасть змогу визначити на початковій стадії стан та рівень готовності, підготовленості, непідготовленості чи неготовності досліджуваної особистості до виконання покладених на поліцейського завдань, своєчасно внести корективи в процеси організації підготовки та управління нею [4, 5, 7].

Водночас необхідно враховувати, що наведені вище спостереження, особливо їх комплексність, іноді можуть заважати нормальному ходу навчально-тренувального процесу: доводиться порушувати плани проведення занять, переривати їх, змінювати завдання, відволікати особовий склад тощо. Щоб уникнути цього, не знижувати й підтримувати ефективність та моторну щільність у ході навчального процесу, окрім застосування традиційно загальновідомих у фізичному вихованні тестів і нормативів, доцільно використовувати найпростіші вербальні опитування-бесіди на початку й наприкінці занять, а візуальні огляди й спостереження здійснювати під час проведення кульмінаційних моментів змагань, основної частини заняття або тренування.

Висновки. Окрім щорічного обов'язкового медичного огляду, проведення періодичного лікарського та психолого-педагогічного спостереження в процесі спортивних змагань чи занять з фізичної підготовки дозволить вести постійний моніторинг стану здоров'я особового складу Національної поліції України, своєчасно вносити корективи в процес їх професійного навчання, орієнтуючись й ураховуючи не тільки здоров'я, а й стан оперативної обстановки, рівень підготовленості й готовності кожного поліцейського взагалі.

Література

1. Адміністративне право України: підручник / В.Б. Авер'янов, Є.В. Додін, І.М. Пахомов та ін.: за заг. ред. С.В. Ківалова. – Одеса: Юридична література, 2003. – 894 с.
2. Акімова Л.Н. Психологія спорту / Л.Н. Акімова. – Одеса: Студія Негоціант, 2004. – 127 с.
3. Костюкевич В.М. Теорія і методика тренування спортсменів високої кваліфікації: навч. посіб. / В.М. Костюкевич. – К.: Освіта України, 2009. – 279 с.
4. Круцевич Т.Ю. Теория и методика физического воспитания / Т.Ю. Круцевич. – К.: Олимпийская литература, 2003. – 422 с.
5. Педагогічна психологія: конспект лекцій / укладач С.В. Кошелева. – М.: АСТ: СПб: Сова, 2005. – 94 с.
6. Психологічна та фізична готовність особистості до дій в екстремальних ситуаціях: практ. посіб. / В.П. Остапович, В.Г. Бабенко, Л.А. Кирієнко; за ред. д.ю.н., проф. В.О. Криволапчука. – К.: ДНДІ МВС України, 2016. – 84 с.
7. Спортивна медицина: посібник / За ред. В.Л. Карпмана. – М.: ФК і С, 1987. – 304 с.
8. Финогенов Ю.С. Фізичне виховання, спеціальна ФП та спорт: підручник / Ю.С. Финогенов, О.Л. Благій, С.І. Глазунов та ін. – К.: НУОУ, 2014. – 468 с.
9. Wilmore J.H. Physiology of Sport and Exercise / J.H. Wilmore, D.L. Costill. – Champaign, Illinois: Human Kinetics, 2004. – 726 p.